

GODIŠNJI IZVJEŠTAJ 2020

Forum MNE

FORUM MLADI I NEFORMALNA EDUKACIJA

www.forum-mne.com

FORUM MLADI I NEFORMALNA EDUKACIJA

(Forum MNE, www.forum-mne.com) je aktivna u Crnoj Gori od 2002, prvo kao PRONI Institut za socijalnu edukaciju mladih, potom kao Forum Syd, a od 28. marta 2007. godine kao **Forum MNE**. Tada je, odlukom osnivačke skupštine **Foruma MNE** i odbora Forum Syd iz Švedske, prerastao u lokalnu organizaciju iz međunarodnog projekta. **Forum MNE** radi na polju razvoja lokalnih strategija za razvoj zajednica kroz neformalno obrazovanje i omladinski rad.

Od osnivanja, donator koji je podržavao najveći dio programa je **SIDA** – švedska agencija za međunarodni razvoj i saradnju. Od 2006. godine **Forum MNE** je ostvario saradnju sa velikim brojem međunarodnih i nacionalnih donatora kao što su **ERSTE fondacija, Evropska komisija, Fondacija braće Rokfeler, Savjet Evrope, Balkanski forum za demokratiju**, a istovremeno započeo proces umrežavanja kako na lokalnom, tako i nacionalnom i evropskom nivou.

Tokom 2020. godine, organizacija je zapošljavala šest osoba, i imala mrežu od 384 omladinskih radnika, 13 licenciranih omladinskih aktivista, savjetodavno tijelo mladih koje broji 15 članova, i 20 aktivnih volontera. **Forum MNE** obavlja svoje djelatnosti u Podgorici, na adresi Bratstva i jedinstva 4, a organizacijom upravlja odbor sastavljen od pet članova. Skupštinu organizacije čine predstavnici mladih ljudi/grupa mladih s kojima **Forum MNE** radi, partnerskih organizacija civilnog društva i državnih institucija.

Organizacija ima razvijena pravila i procedure o upravljanju ljudskim resursima, zaštiti djece, osiguranju kvaliteta omladinskog rada u zajednici, razvoju mreže volontera, organizovanju interkulturalnih obrazovnih razmjena mladih i volontera i organizovanju omladinskih kampova. **Forum MNE** ima jasne finansijske procedure i razvoj programa zasniiva na participativno razvijanim dugoročnim strateškim planovima.

Vizija Foruma MNE je:

Pravedno i miroljubivo društvo čijem razvoju doprinose aktivni mladi građani.

Misija Foruma MNE je:

Forum MNE je organizacija koja ostvaruje svoju viziju pružajući podršku razvoju mladih ljudi u svjesne, odgovorne i aktivne pojedince i građane sposobne da prepoznaju, traže i ostvaruju svoja prava i doprinose razvoju miroljubivog i pravednog društva.

Forum MNE razvija i sprovodi programe i projekte koji promovišu: **neformalno obrazovanje, omladinski rad u zajednici, omladinski aktivizam, vrijednosti EU i demokratiju, dječja i ljudska prava i omladinsku politiku**. Trudimo se da svi naši programi doprinose održivom razvoju, a da naše poslovanje bude društveno odgovorno.

Forum MNE sprovodi sve programe u skladu sa svoja 3 strateška pravca:

- Zagovaranje i lobiranje za bolji položaj mladih;
- Priznavanje i prepoznavanje neformalnog obrazovanja;
- Jačanje međunarodne saradnje.

I to kroz sljedeće programe:

- ✓ **Omladinski rad**
(omladinski klubovi, omladinski radnik, omladinski aktivista, volonterizam, programi omladinskog rada)
- ✓ **Javne politike**
(strategije za mlade, zakon o mladima, zapošljavanje mladih, obrazovni program i obuke za nastavnike).
- ✓ **Održivi razvoj/socijalno preduzetništvo**
(društvena i građanska odgovornost)

Sadržaj

1.	Programi Foruma MNE	05
1.1.	Javne politike	05
1.2.	Omladinski rad	06
1.3.	Održivi razvoj/socijalno preduzetništvo	16
2.	Partnerstva	17
3.	Ostale aktivnosti	17
4.	Finansijski pregled i pregled donatora – 2020. godina	19
5.	Tim Foruma MNE	20

Elvira Hadžibegović Bubanja

Izvršna direktorka

Dragi mladi ljudi, partneri, donatori, građani i građanke,

Pred vama se nalazi godišnji izvještaj Foruma MNE za 2020. godinu, našu osamnaestu godinu postojanja i rada.

Punoljetni smo!!!

Znam da smo se svi spremali za proslavu vijeka, ali nažalost desila se epidemija izazvana COVID -19 virusom.

Iako smo zaslužili da proslavimo dosadašnje uspjehe i uvijek zagovarano za proslavljanje kako malih tako i velikih jubileja, uspjeha pa čak i padova, ove godine to nismo mogli uraditi.

Vjerujem, kao svi ostali i mi smo pokušali da se snađemo najbolje što smo mogli u novoj zbilji i nastavimo rad ka ostvarenju naše misije, a onda i vizije. Ljudski kontakt, empatija, saosjećanje, živa riječ, individualna spoznaja i aktivno učenje su morali da dobiju nove oblike i formate. Mislim da smo se osilili i pokazali raznolikost, kreativnost, a biću smjela pa ću reći i inovativnost u pristupima ka različitim ciljnim grupacijama.

Ono u šta vjerujem je možda i najvažnije u neizvjesnim vremenima kao što je bila 2020. godina, a to je da smo dokazali da smo tu jedni za druge.

Na stranicama koje slijede informisaćete se o našim daljim aktivnostima u polju prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije kako na regionalnom nivou, Zapadni Balkan, tako i na nacionalnom nivou. Radili smo kako na jačanju glasa mladih, kad je ovaj fenomen u pitanju, tako i na vidljivosti uloge roditelja, u ovom slučaju majki. Najzanimljivija novina je da smo ove godine posle skoro više od decenije počeli sa praksom dodjele finansijskih grantova organizacijama civilnog društva. Proces je bio kompleksan kako zbog raznolikosti Zapadnog Balkana, jezičkih razlika, tako i zbog velikog broja dobrih aplikacija koje nismo mogli da podržimo zbog ograničenog raspoloživog fonda. Dovoljno je reći da smo fasilitali evaluacioni komitet od devet članova i da naravno procesi kao ovaj, podsjetite nas, pred kakavim izazovom su naši donatori svake godine.

Pridržujemo se digitalnoj revoluciji, koja je neminovna, sa projektom Moja karijera na putu do heroja. Upoznaćete se sa projektima koji vam mogu pomoći da unaprijedite svoje znanje u digitalnom svijetu. Trudili smo se da uvijek sagledamo cijelu zajednicu i dobro osmotrimo sve njene aktere i uslove u kojima stvaraju. U vezi s tim, upoznaćete se sa našim projektima koji omogućavaju da svi imamo približno jednake uslove i da smo brzi samo onoliko koliko je brz naš najsporiji član.

Ni u ovim čudnim vremenima nismo zaboravili na umjetnost i možda baš uvremenjeno, nadajte na stranicama koje slede sve o Fikciji bez reči!

Veliku zahvalnost, kao i svake godine, dugujemo mladim ljudima koji su nam ukazali povjerenje i čast da budemo dio njihovog razvojnog puta. Hvala vam!

Takođe, željela bih da istaknem da je Forum MNE organizacija otvorenog tipa, pa ste tako više nego dobrodošli da nas posjetite, pišete i podijelite sa nama svoju viziju našeg društva, koja u potpunosti odgovara na potrebe mladih ljudi i pruža im neophodnu podršku na njihovom putu ličnog i socijalnog rasta i razvoja.

Srdačno,

Elvira
Izvršna direktorka
elvira.hb@forum-mne.com

1. PROGRAMI FORUMA MNE

1.1. PROGRAM JAVNE POLITIKE

Cilj programa javne politike je da doprinese razvoju omladinske politike i utiče da obrazovna politika ponudi djeci i mladima vještine koje će im koristiti u svakodnevnom životu i pomoći da postanu konkurentni na tržištu rada. I tokom 2020. godine, Forum MNE je aktivno radio na razvoju projekata u sklopu programa javne politike, a u skladu sa vizijom svoje organizacije tj. razvijao i implementirao prvenstveno projekte koji se odnose na mlade i obrazovanje.

U okviru programa javne politike, Forum MNE radi na nekoliko polja: obrazovni programi, monitoring javnih politika i obuke za nastavnike, a radi i u sklopu NOT-a (Nacionalnog operativnog tima).

U cilju intenziviranja praćenja implementacije Akcionog plana, Biro za operativnu koordinaciju, čiji je koordinator ministar unutrašnjih poslova, gospodin Mevludin Huhodžić, formirao je tijelo – *Nacionalni međuresorni operativni tim za praćenje sprovođenja Akcionog plana za implementaciju Strategije suzbijanja nasilnog ekstremizma (NOT)*. Njega čine 23 predstavnika državnih organa, organa državne uprave, Vrhovnog suda, Vrhovnog državnog tužilaštva, organa uprave, javnih ustanova i nevladinih organizacija. Forum MNE je jedna od dvije nevladine organizacije u ovom timu. Tim redovno zasijeda i odlučuje o akcijama iz polja prevencije nasilnog ekstremizma i radikalizacije.

U cilju kvalitetnijeg i efikasnijeg rada, u okviru NOT-a, formirano je i sedam radnih grupa (RAN grupe – Radicalization Awareness Network), a Forum MNE je aktivan član u grupi za obrazovanje i mlade. U sklopu koje se osmišljava najveći broj inicijativa u ovom polju. Vrijednost ovih grupa pored umrežavanja aktivnosti na terenu, multisektorski pristup jeste i blagovremeno uočavanje grupa i zajednica koje ne dobijaju dovoljno podrške.

Takođe, Forum MNE je član Tima za pomoć i zaštitu, koji je obrazovan na inicijativu NOT-a, Biro za operativnu koordinaciju, a čine ga predstavnici: Ministarstva rada i socijalnog staranja, Ministarstva zdravlja, Ministarstva prosvjete, Ministarstva unutrašnjih poslova, Uprave policije, jedinica lokalne samouprave i nevladinog sektora. Tim je tokom 2020 godine radio na razvoju procedura i protokola za reagovanje. Fokus Tima su i povratnici sa područja zahvaćenih konfliktom koji nisu krivično gonjeni, prevashodno majke i djeca, crnogorski građanke i građani. Činjenica koja nas poražava jeste da sva naša/crnogorska djeca koja čekaju na povratak su djevojčice, najstarija ima devet godina starosti. Urgetnost njihovog povratka i početak reintegracije je imperativ.

U Upravnom odboru **Mreže za mlade Crne Gore**, nalazi se i 1 osoba iz tima Foruma MNE. Mreža za mlade je organizacija, odnosno savez nevladinih organizacija/udruženja koje sprovode omladinsku politiku, a okuplja 36 organizacija.

Takođe, Forum MNE je član **Mreže organizacija za borbu protiv vršnjačkog nasilja** u crnogorskim školama, koja je osnovana 26. jula 2018. godine u okviru projekta Koalicija protiv vršnjačkog nasilja u crnogorskim školama, čiji je glavni cilj stvaranje zaštitnih mehanizama za učenike osnovnih i srednjih škola u Crnoj Gori. Misija Mreže je razvijanje podržavajućeg okruženja bez nasilja zasnovanog na razumijevanju i prihvatanju različitosti među učenicima.

Forum MNE je pokrenuo **Regionalnu mrežu OCD-a** koja se bavi prevencijom i suzbijanjem nasilnog ekstremizma. U ovoj mreži aktivno učestvuje 30 organizacija iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Kosova, Sjeverne Makedonije, Srbije i Crne Gore.

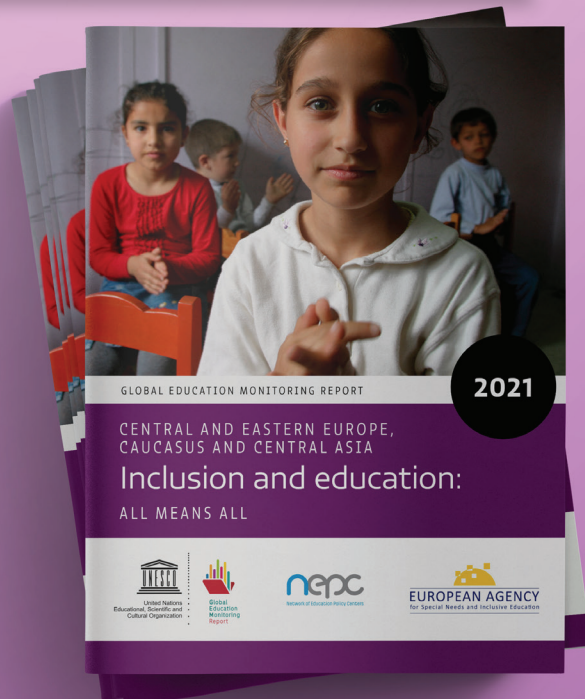
Takođe, Forum MNE je dio Mreže servisno učenje u Jugoistočnoj Evropi čiji je cilj uvođenje koncepta servisnog učenja u obrazovne sisteme i rad NVO-a u zemljama Jugoistočne Evrope kako bi podstakli inovacije u obrazovanju kroz izgradnju lokalnih kapaciteta.

1.1.2. Izvještaj o inkluziji i obrazovanju u Centralnoj i Istočnoj Evropi, Kavkazu i Centralnoj Aziji

Forum MNE je dao svoj doprinos u izradi Izvještaja o inkluziji i obrazovanju u Centralnoj i Istočnoj Evropi, Kavkazu i Centralnoj Aziji za 2021. godinu: #AllmeansALL. Izvještaj je pripremljen od strane UNESCO-ovog izvještaja o praćenju globalnog obrazovanja (GEM), u partnerstvu sa Evropskom agencijom za posebne potrebe i inkluzivno obrazovanje i Mrežom centara za obrazovne politike (NEPC).

Regionalni izvještaj o inkluziji i obrazovanju u Centralnoj i Istočnoj Evropi, Kavkazu i Centralnoj Aziji nudi uvid u osnovne izazove i ključna rješenja kada je inkluzija u obrazovanju u pitanju. Zasniva se na detaljnim profilima 30 obrazovnih sistema u regionu. Takođe, osvrće se i na dodatne rizike za inkluziju uzrokovane pandemijom COVID-19 virusa.

Izvještaj možete preuzeti [OVDJE](#).

1.2. PROGRAM OMLADINSKI RAD

Forum MNE smatra da omladinski rad obuhvata aktivnosti i programe zasnovane na metodama i principima neformalnog obrazovanja sa ciljem da potpomogne razvoj mladih ljudi u svjesne, odgovorne i aktivne članove zajednice radeći na stvaranju uslova za ostvarivanje njihovih punih potencijala.

Takođe, omladinski rad koji **Forum MNE** sprovodi u Crnoj Gori zasnovan je na istraživanjima potreba mladih realizovanih u saradnji sa ostalim organizacijama, institucijama i službama koje mogu pomoći u identifikaciji potreba i problema mladih, kao i u iznalaženju mogućih rješenja.

Ovaj program se sprovodi kroz sljedeća polja i projekte: otvaranje i podrška otvaranju **omladinskih klubova, prepoznavanje profesije omladinski radnik/ca, zanimanje omladinski aktivista, volonterizam, obrazovne razmjene za mlade, od 2015. godine prevencija nasilnog ekstremizma kod mladih ljudi, zapošljavanje, preduzetništvo, kultura.**

1.2.1. Zajednice na prvom mjestu: Pokretanje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma od prevencije do reintegracije

Najznačajnija aktivnost u okviru regionalne inicijative “Zajednice na prvom mjestu: Pokretanje hub-a organizacija civilnog društva koji će se baviti pitanjem nasilnog ekstremizma – od prevencije do reintegracije” koji Forum MNE sprovodi u partnerstvu sa Centrom za pravne građanske inicijative (Albanija), Hope and Homes for Children (Bosna i Hercegovina), Partners Kosova - Center for Conflict Management (Kosovo), Centre for Common Ground (Sjeverna Makedonija) i Kulturnim centrom DamaD (Srbija) tokom 2020. godine bila je raspisivanje poziva za projekte malih, lokalnih organizacija civilnog društva.

Istraživanja (mapiranja)¹ sprovedena u okviru ovog programa, kao i brojne direktne konsultacije sa OCD-ima kroz radionice i obuke izgradnje kapaciteta, pokazala su da su mogućnosti lokalnih OCD-a, OCD-a koje djeluju u zajednici da efektivno doprinose programima i politikama P/SNE² često ograničene tehničkim i organizacionim kapacitetima, kao i nedostatkom finansijskih sredstava. S druge strane, nedostaju mehanizmi koji omogućavaju saradnju OCD-a i vlasti u P/SNE, posebno na lokalnom nivou.

Dugi niz godina programe i mogućnosti za finansiranje u ovoj oblasti koristi mali broj dobro razvijenih OCD i istraživačkih organizacija koje nemaju dovoljno dodira sa lokalnim zajednicama i čiji su kapaciteti ograničeni za realizaciju aktivnosti, koje su zasnovane na potrebama zajednice i koje imaju potencijala da se bave pokretačima nasilnog ekstremizma i izgradnjom otpornosti zajednice na nasilni ekstremizam.

Zajednice u kojima su društvene i ekonomske veze među ljudima ozbiljno narušene, plodno su tlo za nasilni ekstremizam. Stoga, je cilj poziva za projekte “Izgradnja otpornosti zajednica na nasilni ekstremizam na Zapadnom Balkanu” bio **pružanje podrške malim lokalnim organizacijama³ i lokalnim OCD na Zapadnom Balkanu u izgradnji i povećanju otpornosti zajednice na nasilni ekstremizam**, kroz uspostavljanje lokalnih partnerstava i zajedničke akcije u oblasti P/SNE, koje su zasnovane na potrebama zajednice i koje se realizuju sa drugim relevantnim akterima: vlastima, vjerskim organizacijama, kulturnim institucijama, udruženjima mladih, medijima i akademskom zajednicom.

Na poziv za projekte je ukupno pristiglo 206 prijava, a podržana su ukupno 24 projekta, po četiri u svakoj od zemalja učesnica projekta. Ukupan iznos dodijeljenih sredstava iznosi 120.025,27EUR.

Podržani projekti su malog obima, ukorijenjeni su u lokalnom kontekstu i mogu se replicirati (implementirati u sličnim okruženjima širom Zapadnog Balkana).

¹ Istraživanja (mapiranja) dostupna na: <http://www.forum-mne.com/en/civil-society-in-preventing-and-counteracting-violent-extremism-in-the-western-balkans-2/>

² Prevencija i suzbijanje nasilnog ekstremizma

³ Grassroots organisations

SPISAK PODRŽANIH ORGANIZACIJA

Crna Gora	Albanija	Bosna i Hercegovina	Kosovo	Srbija	Sjeverna Makedonija
NVU Alfa centar	Woman Center for Development and Culture Albania - W.C.D.C.A	Udruženje za društveno istraživanje <i>Global Analitika</i>	Center for Advanced Studies - FIT / Qendra per Studime te Avancuara - FIT	Centar za interkulturnu komunikaciju - CINK	ZIP Institute
NVU Crnogorska organizacija za samostalnost i mobilnost omladine - COSMO	Center for Bridging <i>Communities</i>	Centar za psihološku podršku <i>Sensus</i>	Foundation for Information, media, Dialogue and Education - KosovaLive	Udruženje psihologa Novi Pazar	Journalists for Human Rights
NVU <i>Djeca Crne Gore</i>	People in Focus	Udruženje za dijalog u porodici i društvu <i>Mali koraci</i>	Lidhja në Interes Zhvillimor për të Ardhmen e Rinisë - LIZA-R	Centar za razvoj građanskog društva - PROTECTA	Youth Council Prilep
Monitoring grup Ulcinj - MogUI	Albanian Legal and Territorial Research Institute – ALTRI Center	Fondacija <i>Muharem Berbić</i>	OJQ Sundimi i Demokracisë në Kosovë - SDK	Somborski edukativni centar	Open Fun Football School

U okviru programa izgradnje kapaciteta za organizacije civilnog društva za uspješno kreiranje i sprovođenje programa prevencije nasilnog ekstremizma, početkom februara 2020., u Podgorici su održana dva treninga pod nazivom „Identifikacija i dekonstrukcija ekstremističkih narativa” koji su okupili 50 predstavnika/predstavnica organizacija civilnog društva, profesionalnih udruženja, medija, mladih i onih koji rade sa mladima.

Početkom marta Forum MNE je organizovao radionicu pod nazivom „Civilno društvo u izgradnji zajednica otpornih na nasilni ekstremizam“ na kojoj je učestvovalo 28 predstavnika/predstavnica organizacija civilnog društva, medija, centara za socijalni rad, relevantnih institucija, predstavnika obrazovnih ustanova i mladih, koji su tokom dva dana radili na izradi prijedloga akcionog plana za civilno društvo u oblasti prevencije nasilnog ekstremizma. Radionica je održana u Podgorici.

Forum MNE sa regionalnim partnerima kontinuirano radi na razvoju dinamične mreže organizacija civilnog društva, koje se bave prevencijom i suzbijanjem nasilnog ekstremizma na lokalnom, nacionalnom i regionalnom nivou, i uspostavljanju partnerstva s vlastima za kreiranje i sprovođenje učinkovitih politika, planova i programa u ovoj oblasti.

Ovaj trogodišnji projekat pokrenut je sa ciljem da osnaži organizacije civilnog društva na Zapadnom Balkanu i omogućiti im da postanu efikasni i odgovorni društveni akteri.

Projekat se sprovodi uz finansijsku podršku Evropske unije i Ministarstva javne uprave Crne Gore.

1.2.1. Moja karijera na putu do heroja

Forum MNE je u maju 2020. godine započeo sprovođenje projekta „Moja karijera na putu do heroja“, čiji je cilj povećanje kapaciteta civilnog društva da postanu efikasni, odgovorni i nezavisni akteri, sposobni da se konstruktivno angažuju s vladama u utvrđenom tematskom prioritetu inovativnog rješenja za zapošljavanje mladih u Strategiji Zapadnog Balkana za 2018. godinu.

U saradnji sa agencijom DeFacto consultancy sproveli smo istraživanje u cilju identifikovanja potreba NEET populacije, njihovih socijalnih i profesionalnih kompetencija potrebnih za omogućavanje 4.0 industrijske revolucije, kao i identifikovanja postojećih programa zapošljavanja mladih, te procjene percepcije i zahtjeva ključnih aktera u procesu tržišne inkluzije mladih. Istraživanjem je bila obuhvaćena 131 osoba iz NEET populacije i preko 30 IT kompanija i malih i srednjih preduzeća i 40 organizacija civilnog društva.

Istraživanje je dostupni na [sajtu Foruma MNE](#).

Na osnovu dobijenih rezultata istraživanja, multisektorska radna grupa kreirana u okviru projekta je zajedno sa timom Foruma MNE razvila edukativne programe koji će biti sastavni dio crnogorskog inovativnog modela za zapošljivost mladih. Model će obuhvatiti 50 mladih iz Crne Gore koji nisu trenutno zaposleni i u procesu obrazovanja i koji će pohađati programe za razvoj digitalnih i mekih vještina, kao i programe karijernog savjetovanja i preduzetništva u cilju lakšeg zapošljavanja.

U decembru je organizovana online konferencija „Predstavljanje one-stop-shop modela za zapošljivost mladih“ koja je bila posvećena značaju multisektorskog pristupa u podsticanju zapošljavanja mladih sa posebnim akcentom na ulogu organizacija civilnog društva. Tokom konferencije oko 100 učesnika je imalo priliku da svojim komentarima unaprijedi model.

Tokom naredne godine biće otvoren poziv mladih grantova za organizacije civilnog društva, koje će sprovoditi programe kreirane od strane multisektorske radne grupe.

Regionalni projekat “Moja karijera na putu do heroja - jačanje mreže organizacija civilnog društva Zapadnog Balkana za sprovođenje integrisanog modela usluga za zapošljivost mladih i buduće poslove 4.0 digitalne revolucije“ u Crnoj Gori sprovodi Forum mladi i neformalna edukacija- Forum MNE u saradnji sa Centar za omladinski rad (Srbija), Centar za edukaciju mladih- CEM (BiH), TOKA (Kosovo 1244/99), Qendrat Youth for Social Changes – YSC (Albania), uz finansijsku podršku Evropske unije i Ministarstva javne uprave Crne Gore.

Projekat će trajati do avgusta 2023. godine

1.2.2. Budi odgovoran partner! - uloga mladih u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma

Projekat je započeo sa realizacijom u aprilu, a glavni cilj projekta bio je podizanje svijesti 50 mladih ljudi i 10 donosioca odluka, iz najmanje 15 opština iz tri crnogorske regije, o nasilnom ekstremizmu i radikalizaciji, kao i važnosti angažovanja mladih u procesu prevencije.

Uticao pandemije COVID – 19 je odložio aktivnosti ovog projekta, pa se aktivnost koja je zahtijevala i najveći broj učesnika realizovala kada su se za to stekli uslovi. Sastanak „Budi odgovoran partner“ okupio je 50 mladih i 10 donosioca odluka. U okviru ovog događaja učesnici su kreirali „[Manifest mladih](#)“, tj. preporuke o ulozi mladih u PSNE (Prevencija i suzbijanje nasilnog ekstremizma). Manifest je distribuiran predstavnicima lokalnih samouprava i relevantnim institucijama, a poslužio je i kao osnova za učesnike iz Rožaja, Plava, Nikšića i Podgorice, pri kreiranju akcije u zajednici tokom Nedjelje aktivizma mladih u prevenciji i suzbijanju nasilnog ekstremizma.

Cilj aktivnosti sprovedenih u okviru Nedjelje aktivizma je da mladi zauzmu ulogu društveno odgovornih aktera u ovoj oblasti.

Akcije su obuhvatile: filmske večeri, obilazak vjerskih objekata, večer Žive biblioteke, online radionice, sastanke sa predstavnicima lokalne samouprave, pričaonice o značaju mentalnog zdravlja.

Ukupno 200 mladih je bilo uključeno tokom *Nedjelje aktivizma*.

Projekat je sproveden u saradnji sa multisektorskim Nacionalnim operativnim timom i Ministarstvom sporta i mladih, a uz finansijsku podršku Evropske omladinske fondacije.

1.2.3. Škola za majke: Roditeljstvo za mir

„Škola za majke: Roditeljstvo za mir” je projekat koji se sprovodi u partnerstvu sa austrijskom organizacijom Žene bez granica (Women without Borders- WwB <https://wwb.org/>). Cilj ovog projekta jeste da se senzitivši majke za prevenciju i suzbijanje ekstremnog i nasilnog ponašanja kod mladih. Tokom 2020. godine kreiran je i razvijen model koji je obuhvatao serije radionica, na nedeljnom nivou koje su povezale majke kako bi razmijenile svoja iskustva, razgovarale o izazovima, učile jedna od druge, i postale svjesne velike uloge koju roditelji imaju u predlaganju mirnih rješenja za probleme sa kojima se mladi suočavaju.

Tokom marta mjeseca, kao jedan od početnih koraka u implementaciji projekta organizovani su uvodni intervjui, a realizacija i početak Škole je zbog situacije uzrokovane pandemijom COVID-19 odložen za oktobar, kada se zvanično krenulo sa održavanjem sesija. **Škola se realizovala u tri opštine: Podgorici, Tuzima i Nikšiću. Kroz program je prošlo ukupno 43 učesnice.**

Škola se sastojala od ukupno 10 sesija koje su se održavale jedan put sedmično u trajanju od 2-3 sata.

1.2.4. Servisno učenje za inkluzivnije škole

Forum MNE je u 2020. godini nastavio sa uvođenjem koncepta servisnog učenja u obrazovni sistem Crne Gore kroz projekat „Servisno učenje za inkluzivnije škole“ koji će se sprovesti u 5 osnovnih škola. Koncept servisnog učenja u Crnoj Gori smo prvi put uveli kroz uspješnu realizaciju dvogodišnjeg projekta Servisno učenje (01/09/2017 – 29/02/2019).

Tokom pripreme faze projekta upriličen je sastanak sa predstavnicima Ministarstva prosvjete, nauke, kulture i sporta u cilju uspostavljanja saradnje, u okviru kojeg je dogovoreno da će se projekat realizovati uz saglasnost Ministarstva i da će se fokusirati na podršku realizaciji Programa za suzbijanje vršnjačkog nasilja i vandalizma u obrazovno-vaspitnim ustanovama u Crnoj Gori, kao i podršku realizaciji Akcionog plana za sprovođenje ovog Programa.

U izvještajnoj godini započeta je izrada desk istraživanja o nasilju i vandalizmu u osnovnim školama što će biti osnova za početak rada.

Takođe, Forum MNE je nastavio sa svojim angažmanom u okviru Mreže servisnog učenja u Jugoistočnoj Evropi, između ostalog i kao član žirija pri odabiru projekata za dodjelu Regionalne nagrade.

1.2.5. Jednak pristup obrazovanju za sve povećanje dostupnosti i kvaliteta obrazovanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama

Usljed pandemije COVID -19, javila se potreba za uvođenjem nove metodologije i alata u formalnom obrazovanju. Projekat *Jednak pristup obrazovanju za sve – povećanje dostupnosti i kvaliteta obrazovanja djece sa posebnim obrazovnim potrebama*, nastao je kao podrška **Resursnom centru za djecu i mlade Podgorica** u prevazilaženju izazova prouzrokovanih Corona virusom.

Resursnom centru za djecu i mlade Podgorica obezbijedena je oprema, obuka za korišćenje opreme radi kvalitetnije nastave na daljinu, a realizovane su i obuke „Učešće roditelja u životu škole“, čime je unaprijeđena saradnja između pomenute institucije i roditelja, koji su važni akteri u obrazovanju djece sa posebnim obrazovnim potrebama, pogotovo tokom uspostavljanja i podrške učenju od kuće.

1.2.6. Pružanje podrške demokratskom obrazovnom okruženju

Opšti cilj projekta jeste povećanje saradnje i umrežavanje nastavnika i učenika kako u okviru škole, tako i između škola koje pripadaju četvrtoj-mješovitoj grupi, u svrhu prepoznavanja potreba u školi/široj zajednici i iznalaženja rješenja.

Škole koje pripadaju ovoj grupi i koje direktno učestvuju u projektu su: **Srednja mješovita škola „Bećo Bašić“ – Plav, Srednja mješovita škola Andrijevića, Srednja mješovita škola „Braća Selić“ – Kolašin, Srednja mješovita škola „Vuksan Đukić“ – Mojkovac, Osnovna škola „Aleksa Đilas Bećo“ – Mojkovac, Obrazovni centar Plužine i Obrazovni centar Šavnik.** U početnom dijelu, projekat se bazirao na edukativnim projektnim aktivnostima u okviru kojih su održane 2 obuke na temu demokratskih kompetencija. Jedna obuka je održana za 15 nastavnika (po 2 iz svake škole) i za 35 mladih lidera (po 5 iz svake škole) koji su odabrani javnim pozivom kroz upitnik.

Projekat se sprovodi u okviru akcije „Kvalitetno obrazovanje za sve“ u Crnoj Gori, u sklopu zajedničkog programa Evropske Unije i Savjeta Evrope „Horizontal Facility za Zapadni Balkan i Tursku 2019-2022.“

U narednom periodu mladi će proći kroz proces kreiranja akcija u zajednici, a do kraja projekta biće sprovedeno 7 akcija kojima će mladi i predstavnici škole podstaći razvoj demokratskih kompetencija.

Usljed pandemije Covid 19, sve aktivnosti, za ovu izvještajnu godinu su sprovedene u online formatu, koristeći različite alate i aplikacije (Zoom, mentimeter, padlet)

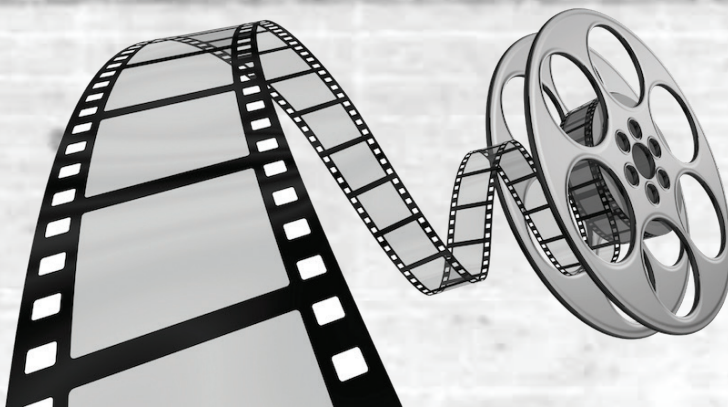
Projekat se realizuje do 15.05. 2021. godine.

1.2.7. Omladinska fikcija bez riječi

Svrha projekta jeste da se promoviše koncept nijemog filma, kao univerzalnog alata za komunikaciju, i da se omogući mladim ljudima iz Crne Gore da po prvi put budu dio Internacionalnog omladinskog festivala nijemog filma ("International Youth Silent Film Festival" – <https://www.makesilentfilm.com/how-to-enter.html>). Kroz ovaj koncept, Forum MNE će raditi na promociji koncepta nijemog filma, i filmske umjetnosti generalno u Crnoj Gori, stvarajući prostor za edukaciju i osnaživanje mladih ljudi da kroz stvaranje trominutnih filmskih formi izraze svoje mišljenje. I pored svih izazova koje je donijela pandemija COVID 19, nalazimo način i nastavljamo sa aktivnostima koje će mladima omogućiti da kroz različite ponuđene sadržaje što lakše i na što kvalitetniji način prevaziđu trenutne okolnosti. U ovom izvještajnom periodu realizovana je dvodnevna obuka „Upoznaj tišinu”, u okviru koje su mladi od 16 do 20 godina, učili o svijetu filma, pisanju sinopsisa, scenarija, kadriranja, a govorili su i o elementima produkcije i slično. Obuku su vodili producentkinja Biljana Vušović i direktor Underhill festivala, Vuk Perović. U okviru projekta je snimljeno i 10 edukativnih tutorijala:

- nijemi film
- trajanje, rodovi i žanrovi
- scenario
- ekipa
- režija
- kadrovi i planovi
- pozicije i pokreti kamere
- kostim
- muzika i zvukovi
- montaža

Tutorijali su dostupni sa sajtu [Forum-a MNE](#).

Tokom naredne godine održaće se niz aktivnosti: obuka za nastavnike koja će pružati podršku mladima pri kreiranju nijemih filmova, 6 konsultativnih sastanaka sa mladima koji su prošli obuku u decembru, informativna sesija za sve zainteresovane mlade iz Crne Gore uzrasta od 16 do 20, otvoriće se javni poziv za slanje filmova koji će ući u takmičarsku fazu, a započeće i pripreme i realizacija događaja u okviru Underhill festivala.

Projekat će Crnu Goru staviti na mapu Međunarodnog festivala nijemog filma za mlade, koji je pokrenut u Sjedinjenim Državama.

Projekat finansijski podržava Ambasada SAD-a u Podgorici.

1.2.8. Start!

Opšti cilj projekta je podsticanje preduzetničkog načina razmišljanja kod mladih sa akcentom na biznis, društveni angažman i socijalne usluge.

Projekat je započeo u novembru 2020. godine, a do januara 2021. godine, osim pripremnih aktivnosti i akcionog plana, urađeno je mapiranje preduzetnika iz Podgorice, Nikšića, Cetinja, Budve, Tivta, Berana i Rožaja.

U nastavku će biti realizovane 2 trodnevne obuke, laboratorija preduzetničkih ideja, razvoj biznis plana i izazov u okviru kojeg će mladi pronaći „Domaćin firmu“ sa kojom će dodatno razrađivati ideju uz kombinaciju teorijskog i praktičnog dijela.

Projekat finansira Uprava za sport i mlade Crne Gore.

1.3.PROGRAM

ODRŽIVI RAZVOJ/SOCIJALNO PREDUZETNIŠTVO

Održivi razvoj kao ideja razvoja koji zadovoljava sadašnje potrebe, ali koji uzima u obzir i potrebe budućih generacija, jedan je od ključnih principa kojim se rukovodi organizacija Forum MNE. Doprinos konceptu održivog razvoja i društvene odgovornosti, Forum MNE promovira kroz brojne akcije koje zagovaraju učešće građana na volonterskoj osnovi i doprinos zajednici kroz različite segmente društvenog angažmana. Forum MNE radi na razvoju svijesti pojedinaca i kolektiva o posljedicama odluka i ponašanja na društveno i prirodno okruženje.

Organizacija ima sopstvene regulatorne mehanizme koji su u skladu sa nacionalnim i međunarodnim propisima kada je riječ o pitanjima radnih prava, ljudskih prava, zdravlja i bezbjednosti, te zaštiti životne sredine, borbe protiv devijantnih društvenih pojava, kao i o dobrovoljnim inicijativama kojima se podržavaju projekti lokalne i šire društvene zajednice. Organizacija vjeruje da se kvalitetne socijalne, ali i politike koje se tiču ostalih segmenata društva, mogu dobiti samo ako u njihovom kreiranju učestvuje cjelokupna zajednica. Svi građani treba da budu upoznati sa pravom da u skladu sa svojim mogućnostima daju doprinos u izgradnji socijalno odgovorne ali i ekonomski održive države.

Forum MNE je jedna od organizacija članica mreže Društveno odgovornih preduzeća u Crnoj Gori (DOP) u sklopu koje od 2013. godine učestvuje aktivno u sprovođenju strategije održivog razvoja kroz aktivnosti mreže. Jedna od kontinuiranih aktivnosti je prikupljanje i reciklaža kancelarijskog i novinskog papira. Organizacija aktivno učestvuje u realizaciji Milenijumskih razvojnih ciljeva, u prvi plan stavljajući učešće mladih ljudi i stvaranje uslova za iskazivanje njihovih punih potencijala, te realizaciju seta mjera i aktivnosti usmjerenih na smanjenje nezaposlenosti mladih.

1.3.1. Forum MNE proglašen u kategoriji A+

Bonitetne ocjene su neophodan ekonomski instrument koji se primjenjuje u savremenom poslovnom svijetu i koriste se kao vjerodostojna provjera cjelokupnog poslovanja privrednog subjekta. Omogućavaju brže i jednostavnije donošenje poslovnih odluka pri izboru poslovnog partnera, analize konkurencije i procjene rizika.

Bonitetna ocjena je skup jasno standardizovanih i objektivizovanih podataka koji obuhvataju cjelokupno poslovanje privrednog subjekta. Utvrđuje se na osnovu posebne metodologije koja obuhvata finansijsku i ekonomsku analizu poslovanja u prethodnoj godini, ustanovljenu po ugledu na najveće svjetske bonitetne kuće.

Forum MNE je proglašen u kategoriji A+.

2. PARTNERSTVA

Tokom 2020. godine, zbog pandemije neki projekti koji su zahtijevali omladinske razmjene i putovanja u inostranstvo su odloženi.

Riječ je o 2 ERASMUS projekta:

- DiY CAN

Cilj projekta je da, omladinskim radnicima i svima koji su u kontakti sa mladima omogući razvoj neophodnih vještina, koje će doprinijeti da se kod mladih izgradi otpornost i vještine kritičkog razmišljanja, kako ih ne bi privlačile ekstremističke i populističke ideje, narativi vođeni mržnjom; i drugo da postanu zagovornici kampanja za ljudska prava koristeći kontra/alternativne narative. Uključuje sljedeće aktivnosti:

- Omladinska razmjena Nova Pangaja

Forum MNE saraduje na projektu omladinske razmjene „Nova Pangaja” u partnerstvu sa trening centrom Destelheide u Belgiji i omladinskim organizacijama iz Slovenije, Hrvatske, Gruzije, Velike Britanije, Finske, Španije i Italije.

Ovaj projekat teži zaštiti i promociji ljudskih prava kroz umjetnost, njegovanju saradnje između evropskih organizacija i država, približavanju ciljevima Erasmus + programa, kao i povezivanju svijeta obrazovanja, obuke i omladinskog rada. Cilj projekta je izgraditi globalno građanstvo za evropsku omladinu kroz umjetnost. Razviti kritičko mišljenje kod mladih, motivisati ih i podstaknuti da preuzmu inicijativu i doprinesu društvu gdje čak i male promjene na lokalnom nivou mogu dovesti do poboljšanja. Tokom nedjelje omladinske razmjene u Destelheide-u, sa više od 16 mladih ostvariće se različiti rezultati koji se poslije ove razmjene mogu dalje proširiti na sve matične zemlje i njihovu mladu publiku.

3. OSTALE AKTIVNOSTI

Tokom 2020. godine Forum MNE je realizovao i/ili bio učesnik/partner u nizu drugih aktivnosti/mreža kao što su:

3.1. Podrška realizaciji aktivnosti OEAD GmbH u Crnoj Gori

Dugogodišnje partnerstvo OEAD GmbH nastavljeno je i tokom 2020. godine kroz 2 programa: *Jačanje kompetencija direktora/ica za efikasno upravljanje kvalitetom u srednjim školama* i *Individualizacija i tranzicija kroz AAC i AT u srednjim školama*.

Održano je ukupno 9 radionica, u okviru kojih je učestvovao 101 predstavnik škole

3.2. Globalno obrazovanje

Forum MNE je od 2013. godine član mreže Globalnog obrazovanja. Sjeverno-južni centar (North South Centar) je parcijalni sporazum Savjeta Evrope, a cilj centra je da razvije, poboljša i održi strategije i izgradnju kapaciteta za globalno obrazovanje s fokusom na institucije i stručnjake u polju globalnog obrazovanja u formalnom, neformalnom i informalnom sektoru.

Nedjelja globalnog obrazovanja realizovana je u periodu od 16-20 novembra 2020. godine pod nazivom „Svijet je naš, pokrenimo akciju zajedno!“. Tokom „Nedjelje globalnog obrazovanja“, organizacije civilnog društva, omladinske organizacije, razvojne organizacije, lokalne i nacionalne samouprave i druge organizacije okupile su se kako bi podigle svijest o značaju saradnje za zaštitu našeg svijeta i budućnosti kroz brojne aktivnosti.

Kao dio aktivnosti projekta „Integracija ključnih kompetencija u obrazovni sistem Crne Gore“ a u okviru nedelje globalnog, Ministarstvo prosvjete organizovalo je virtualne treninge za nastavnike sa ciljem transformacije nastavnog procesa kako bi se više usredsredio na kompetencije učenika i stimulisanje i jačanje nastave i učenja. Takođe, u srednjoj ekonomsko-ugostiteljskoj školi u Nikšiću realizovana je aktivnost „Nedjelja održivosti“ a ideja je bila da se debatama i razgovorima, izradom postera, predavanjima i radionicama, utiče na učenike da žive održivije, imajući tako pozitivan uticaj na našu planetu.

Godišnji sastanak članova mreže globalnog obrazovanja održan je 26. i 27. Novembra, gdje se govorilo na temu prepoznavanja koncepta i razvoja prakse globalnog obrazovanja na Balkanu, ograničenja i izazova tokom globalne pandemije kao i o donošenju prijedloga i sugestija povodom realizacije budućih strategija, a sve u cilju poboljšanja zajedničke saradnje i funkcionisanja članica mreže.

3.3. Evropska konvencija o omladinskom radu

Evropska konvencija predstavlja glavni događaj za jačanje omladinskog rada širom Evrope, a ove godine pažnja je usmjerena na kreiranje Evropske agende za rad s mladima.

Forum MNE je imao svoje predstavnike, u crnogorskoj delegaciji, izvršnu direktorku Foruma MNE, Elviru Hadžibegović Bubanju i koordinatorku programa za mlade, Jelenu Fušić.

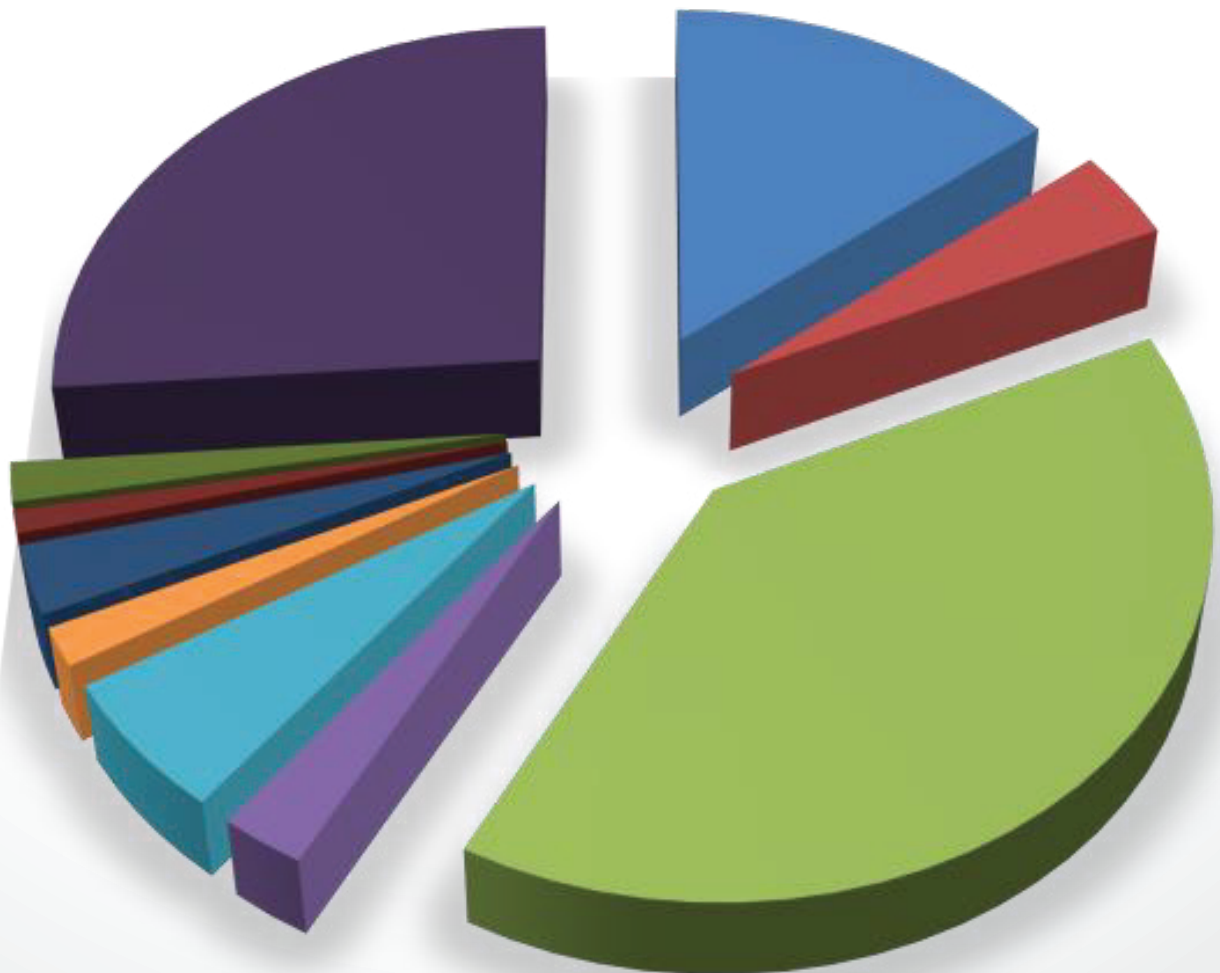
Deklaraciju možete preuzeti [OVDJE](#).

4. FINANSIJSKI PREGLED I PREGLED DONATORA 2019. GODINA

■ Fondacija braće Rockefeller	50899.87
■ OeAD	14000.00
■ Evropska Komisija	141174.70
■ Ministry of Sports	9346.00
■ Ministry of Finance	20988.75
■ British Embassy	6000.00
■ Council of Europe	10600.00
■ Embassy of the United States of America	3543.13
■ European Youth Foundation	6072.00
■ Ostale donacije	93282.55
UKUPNO	355907.00

5. TIM FORUMA MNE

Skupština Foruma MNE

15
članova

Upravni odbor

5
članova

Izvršna direktorica

Elvira
Hadžibegović Bujanja

Projektna menadžerka

Anđelija
Lučić

Finansijski službenik

Dražen
Rajković

Mladi savjetnici

15
članova

Koordinatorica projekta

Jelena
Fuštić

Koordinatorica projekta

Jelena
Fuštić

Asistent na projektu

Katica
Nišavić

Forum MNE